

Današnja številka „Štajerca“ ima 4 strani priloge; vsled tega obsega skupaj 12 strani.

Cenjene naročnike * opozarjamo, da se bližamo koncu leta in da je vsled tega skrajni čas, poslati naročnino. Kdor pošlje naročnino za naprej še pred novim letom, temu je treba plačati le 3 krone. Z novim letom pa bode naročnina na 4 krone zvišana. Prosimo pa tudi vse somišljenike in prijatelje, da naj božične praznike porabijo za priporočanje in agitiranje, za razširjenje našega potrebnega lista. Čimveč novih naročnikov in odjemalcev bodedo dobili, temvečji bode tudi naš list. Vsi na delo!

Tiskarsko plačilno gibanje.

Pogajanja med tiskarniškim podjetnikom in osebjem niso imela doslej nobenega uspeha. Zato postaja plačilno gibanje zdaj tudi na Štajerskem akutno. V soboto preteče 14 dnevni rok, ki so ga delavci s svojim odpustom stavili. Ako bi podjetniki od tega časa delavske zahteve ne sprejeli, izbruhne štrajk. Mariborska „Straža“ je že ponehala izhajati, istotako tudi „Gospodar“ in drugi listi, ki se tiskajo v Cirilovi tiskarni. Ednako stoji stvar v Celju in drugod. Kakor vse kaže, bode tudi „Štajerc“ moral za kratki čas ponehati. Ako bi torej „Štajerc“ prihodni petek ne izšel, naj vzamejo cenjeni naročniki na znanje, da je to posledica plačilnega gibanja. Kadar bode stvar zopet urejena, bodedo s prilogami izostale številke nadomestili. Mogoče je sicer še, da se stvar mirnim potom in brez štrajka reši. Ali kakor vse kaže, to ni upati. Ako se torej v petek ne vidimo, potem želimo cenjenim prijateljem že danes srečno novo leto!...

Zima je huda

in naše zveste prijateljice ter poletne dobrotnice

nežne ptice

trpijo hudi mraz ter pomanjkanje.

Dajte jim zrnja! — Povrnile vam bodejo obilo!

Iz otroških časov.

Spisala

Ada Christen.

Moje hrepenenje, moja edina želja bila je kanarček. Bila sem takrat šest let stara, revna, majhna in lačna. — In niti živ ni bil moj ideal; bil je iz voska in votel, ni imel nogic, marveč je visel na niti v rinki iz žice, v kateri se je semintja zibal, kakor da bi v istini živel. Marsikdaj stala sem pač celo uro in gledala otožno na malega, laškega dečka, ki je tucal takih tičov, po vrsti

Kardinal Rampolla.

Poročali smo že v zadnji številki, da je umrl eden najznamenitejših cerkvenih knezov, kardinal Rampolla. Danes prinašamo sliko pokojnika, ki je šele pred kratkim praznoval svoj 70. rojstni dan. Mariano Rampolla marchese di Tindaro bil je v Polizzi na Sicilskem rojen in v „Academia dei Nobili“ v Rimu vzgojen. Leta 1880 imenoval ga je prejšni papež Leon XIII. za svojega tajnika in leta 1887 za kardinala ter državnega tajnika. Vodil je papeževo politiko

Kardinal Rampolla.

v nekakem nasprotju napram trozvezi in se približeval raje Rusiji ter Francoski. V zadnjih letih postajal je njegov vpliv vedno večji. Ko je Leon XIII. umrl, bil bil Rampolla kmalu za papeža izvoljen. Ali Avstrija je vložila svoj odločni „veto“ in je to preprečila. Ko je bil Pius X. za papeža izvoljen, stopil je Rampolla v ozadje. — Zanimivo je, da je testament pokojnega kardinala in njegovo premoženje — izginilo. Splošno se govori, da se je zgodila ob mrliču velika tatvina.

Politični pregled.

Lokalne železnice. Predloga o lokalnih železnicah obsega m. dr. tudi proge Ljutomer-Ormož, Radgona-Gleichenberg-Feldbach, in razne druge starih željam štajerskega prebivalstva odgovarjajoče proge. Kakor poročamo na drugem mestu, se je okrajni načelnik Orniig močno potegnil za prepotrebno progo Ptuj-Rogatec.

Službena pragmatika stopi s 1. januarjem 1914 pod vsakim pogojem v veljavo in bode veljala tudi za nazaj. Tudi sprejem odnosno uveljavljenje finančnega načrta je zasigurno.

Za rokodelce. „Landbote“ piše: Težko trpi rokodelstvo vsled tega, ker mora kupcem blago na dolg dajati. Kupec je sicer navajen, da v fabriki, trgovini, v zalogi blaga svoje nakupe v gotovini plača, vendar pa smatra za samoumevno, da mu obrtnik daje na up. Mesece in leta dolgo morajo rokodelci na svoj denar čakati in kupci

na drogu visečih, prodajal. Proti meni ni bil ta črni deček, ki je izgledal vedno kakor potrošen z gipsovim prahom, nikdar posebno prijazen; ja enkrat mi je pokazal celo svoj jezik, vzdignil sumljivo počasi velik kamen in me pogledal pomemljivo s svojimi črnimi očmi. Tedaj sem bežala, kakor sem mogla ravno bežati in vidila sem ljubljenečke pozneje le kadar sem šla mimo.

A šla sem mnogokrat mimo; vsak teden večinoma štirikrat; kajti morala sem oddajati rokovice, ki so jih izdelovali moja mati in moja sestra za vsakdanji kruh. Doma so skrbeli zame, od trenutka, ko sem odšla, pa do trenutka, ko sem zopet prišla.

Tudi jaz sem imela strah, pa ne pred nevarnostmi, ki grozijo v bogim, malim otrokom, marveč pred tovarnarjem rokavic. Bil je mali, suhi Francoz, ki je mučil šivilje do krvi in jim odtegnil od težko zasluženih par krajcarjev, ako je le ena nit izpustila.

Kako sem vzdihnila, ko sem odprla vrata za odhod, kako sem skočila od samega veselja z obema nogama nakrat v lužo, da so moje

so celo razžaljeni, ako se jim pošlje mesečni ali četrtletni račun. Tako boleha rokodelstvo na velikih dolgovi in pomanjkanju gotovega denarja ter ne more tekmovali z veliko industrijo. K temu pride še pomanjkljivost v rokodelskem knjigovodstvu. Predlaga se tedaj to-le: V vsakem mestu naj se vsrtvari računsko centralo, kateri bodejo rokodelci svoje zahtevke izročili in ki bode skrbela za pravočasno izpisanje ter realiziranje računov. Ta centrala zamoga bode voditi tudi rokodelčevo knjigovodstvo in bi mu lahko v vsaki stvari z delom in nasvetom pomagala. Že obstoječe organizacije obrtnikov bi morale seveda sodelovati.

Deželni zbor koroški stopil bode bržkone dne 8. januarja skupaj.

Deželno zbornice volitve na Kranjskem so zdaj izgotovljene. Končni uspeh ni prinesel navzlic najbesnejši agitaciji nobene spremembe. Deželni zbor šteje 28 slovensko-klerikalnih poslancev, 11 slovensko-liberalnih poslancev in 11 nemških poslancev.

Poljski smrad. V krogih poljskih politikov v Galiciji prišlo je do velikanskega škandala. Stvar je ta-le: Sedanji poljski minister-rojak plem. Dlugosz in najmočnejši politični voditelj Stapinski sta se skregala, čeprav sta bila preje najboljša prijatelja. Dlugosz je vsled tega na zborovanju zaupnikov povedal, da je Stapinski podkupljen človek, ki za denar vse proda in kateremu je vsa politika le umazani „kšeft.“ Takih umazanosti v poljskem tabornu se sicer ni čuditi. Ali zanimivo je, da so zaupniki umazanemu Stapinskemu zaupanje izjavili in da bode minister Dlugosz brco dobil. Star slovanski pregovor: „chodz nie honorovo de zdrovo“...

Praško gospodarstvo. Svoj čas bil je bivši ljubljanski župan Ivan Hribar pravi vzor vsacega narodnjakarskega Slovenca in kdor se tej srbofilski panopi ni klanjal, bil je od vseh narodnjakarjev proklet... V zadnji seji ljubljanskega občinskega sveta pa je prišlo na dan, da je Ivan Hribar postopal z občinskim denarjem, kakor svinja z mehkom. Sam sedanji ljubljanski župan dr. Tavčar je povedal to-le: Ivan Hribar je v času od l. 1908 do 1910 kot takratni župan iz lastnega nagiba in brez znanja občinskega sveta ter brez dovoljenja v to poklicane oblasti iz meščanskega sklada okoli 143.746 kron vzel. Hribar je torej na naravnost balkanski način plenil meščanski sklad. Res, Hribar bi bil Ljubljano naravnost na beraško palico spravil, ko bi se ga ne bilo še pravočasno iz županskega stolca pahnilo. Kajti temu človeku bilo je vedno le za vseslovanske njegove cilje; sredstva za zasledovanje teh ciljev pa je vzel, kjer so mu prišli ravno pod roke!

Ivan Hribar — adio! Bivši ljubljanski župan, ruso- in srbofilski Ivan Hribar hotel se je zopet v političnem življenju uveljaviti. Zahteval je, da ga trgovska zbornica odpošlje v kranjski deželni zbor. Pa so ga njegovi lastni nekdanji pristaši popolnoma na cedilu pustila. Povsod se je ravno izpoznalo pogubonosne cilje tega človeka.

nage nogice nakrat izgledale, kakor da bi imele sive čevljičke. Ali take poskoke iz veselja sem si dovolila le poleti. Pozimi šla sem lepo mimo luž, kajti moji preveliki čevlji bili so vedno raztrgani.

Bil je Božični večer, ko sem tako hitro domu bežala, kakor so mi noge dovolile. —

Tovarnar mi je bil celi groš daroval; zato sem letela in voščeni kanarček frfoval je v mojih mislih pred menoj.

Postalo je hladneje in temneje; šumeča božična drevesa se je mimo nosilo. Prodajalne so se svetele v čarobnem svitu, za velikimi trgovinskimi okni pa so ležale čudežne igrače, Jezučki z zlatimi lasmi, punčike z živimi očmi, ovce, ki so letale vedno v krogu — oh! in tako nežni kožuhasti čevljički — gorke obleke — —

Počasi je sneg padal in padal, sani z veselimi zvončki so hitele mimo — ledeno-mrzli veter pa mi je podil zmrzneni sneg kakor igle v obraz; hrepenela sem še bolj po kanarčku, po sestri, bratecu im materi, po ozki kamrici in revni slamnati postelji.